

Ro deg ned, Seip

100814

Anne-Lise Seip mener jeg bærer falskt vitnesbyrd om Øystein Sørensens bok «Solkors og solidaritet». Det er et sterkt utsagn om en anmeldelse.

DEBATT

■ ■ Professor Anne-Lise Seip kommenterte torsdag 17. Hans Fredrik Dahls anmeldelse (15/10) av Øystein Sørensens bok «Solkors og solidaritet». Her er Dahls tilsv.

Hun mener jeg gir en tolkning av nazistenes rolle i «oppbyggingen av velferdsstaten som er villedende». Hva skal leseren tro om anmelderen, når professoren i sosialpolitikkens historie ved Universitetet i Oslo gir en slik karakter?

■ ■ La meg forsøke å roe ned det hele. Anne-Lise Seip bør først pusse brillene. Jeg har ikke, og Øystein Sørensen har ikke, gitt noen tolkning av nasjonalsosialistenes rolle i «oppbyggingen» av vår velferdsstat. Denne rollen er nemlig praktisk talt ikke-eksisterende, i og med den totale fallitt for NS-politikken i 1945. Hva det dreier seg om, er det idémessige forløp forut for 1945. Sørensens undersøkelse viser at visjonen om sosial trygghet og arbeid til alle ikke var et rent progressivt prosjekt, som de fleste av oss kanskje har trodd. Også på høyre fløy, i de retninger vi for enkelthets skyld kaller fascisisme, ble det utviklet konkrete og konsistente visjoner i denne retning, forbløffende like venstresidens. Dette er noe litt annet enn å bygge opp dagens stat, ikke sant?

■ ■ På ett punkt foreligger likevel et bidrag. NS-regjeringens barnetrygdlov av 1944 ble uten videre og ord for ord lagt til grunn for Gerhardsen-Øftedal-proposisjon i

Et stridens eple i debatten om høyresidas og nazistenes rolle i oppbyggingen av velferdsstaten er NS-regjeringens barnetrygdlov av 1944. Her «den barnekeksefører» på Gimle. (Foto fra Guri Hjeltnes' «Hverdagsliv i krig».)

1946. Et slående og bildefast bevis for Sørensens tese, sa jeg i min anmeldelse. Men Seip blir «bektet» av at jeg trekker fram dette, og søker iherdig å dempe betydningen av episoden. Lovteksten fra 1944 var dessuten også en kopi av et forslag fra 1936. Hvorfor nevner jeg ikke det?

Den kontinuiteten hun minner om, styrker selvfølgelig Sørensens tese ytterligere. Jeg kunne nevnt den, for den illustrerer jo nettopp poenget med sammenfallet av visjoner på høyre og venstre fløy. Men i en anmeldelse er det viktigere å følge forfatterens resonneringer. Og langt mer enn den nokså opplagte linjen bakover framhever han den oppsiktsvekkende som peker framover, i og med at loven av 1944 ble til proposisjon i 1946. 1944-forslaget blir som det eneste dokument i boka gjengitt i faksimile og analysert punkt for punkt. NS-loven «er simpelthen brukt som grunnlag for den nye lovtekst», sier Sørensen. «Man kan følge de to lovtekstene paragraf for paragraf, punkt for punkt.» Så følger to sider illustrasjon av dette. Ingen annen enkelt

lovtekst vies slik oppmerksomhet.

■ ■ Hvis Seip mener at episoden gis en falsk betydning, må hun altså ta for seg forfatteren. Det har hun hatt anledning til lenge. Hun er nemlig prosjektleder og ansvarlig for det forskningsprosjekt Øystein Sørensen har arbeidet innenfor i flere år, noe hun unnlater å nevne i sitt innlegg her

i avisen. Jeg finner det angrepet hun i realiteten retter mot sin egen medarbeider påfallende i sin mangel på generøsitet og glede over at en prosjektdeltaker når ut i media med sin forskning.

For Anne-Lise Seip ønsker ikke for store oppslag om saken. Boka skal ikke leses som sensasjon, sier hun, men «som historie: kritisk... og

et blikk for alle sammenhenger». Hun vil ha seg frabedt den interesse Dagbladet har vist denne boka.

■ ■ Men verden er ikke slik at en professor selv bestemmer hvordan resultatene av en forskningsprosess skal leses. Offentligheten bestemmer selv hvordan den tolker resultatene. Den har sine egne kriterier for

Drap i det mørklagte New York

Et sted i Bror Hagemanns thriller-liknende roman «Bak lyset» skildres det mørklagte New York på denne måten:

«I dette perspektivet liknet byen en gigantisk kirkegård, med åpne gravsjakter og støttene over de

store dødelige. J.D. Rockefeller, Walter P. Chrysler, Philip Morris, W.R. Hearst... som veldige bautaeu inn i natehimmlen. Det mumlet og kravlet som av millioner av små mark nede i avgrunnen.»

NY BOK

Bror Hagemann: «Bak lyset». Gyldendal, 146 sider. Kr. 197,-.

Naturkultur

Bror Hagemann er opptatt av forholdet mellom natur og kultur

i den moderne storbyen. Motivert hans er å vise hvor tynt skallet av sivilisasjon er, og hva slags truende, ukontrollerte krefter som ligger på lur når dette skallet blir røket ved.

«Bak lyset» tar utgangspunkt i strømbuddet i New York natta mellom 14. og 15. juli 1977. I ly av mørket skjer det et drap under en større mottakelse hos en av Manhattan's reklamefyrster. Hagemann beskriver reklame miljøet i New York med en blanding av avsky og fascinasjon – ikke noe dårlig utgangspunkt for en romanforfatter med thriller-ambisjoner.

Tar ikke av

Når Hagemanns roman likevel ikke tar skikkelig av, har det med menneskeskildringen å gjøre. De tre romanskikkelsene som er sett innenfra og som den strømløse natta blir skjebnesvanger for, er

Bror Hagemanns roman bærer løfter i seg, men tar ikke skikkelig av...

amerikanerne Ford Jefferson og Kristina Alto og nordmannen Asmund Aass.

Det svakest av disse tre portrettene er pussig nok nordmannen – som samtidig er romanens sentralfigur. Som psykologisk tegnet skikkelse er Aass for lite overraskende til at romanen om ham lykkes å holde den høye temperaturen «Bak lyset» bærer løfter om fra åpningen av.

Espen Haavardsholm

ÅRETS MEST GRIPENDE BOK?

I februar 1990 døde en ti år gammel gutt fra Oppegård i en gondollykke i Sveits. Da var han i ferd med å skrive sin fjerde symfoni! Han het Anun Lund Rej og var eneste barn av ambassaderåd Ragne Birte Lund og atomfysikeren Anup Rej. Faren hadde tidlig forvarsler om død. Og for foreldrene er sønnen fremdeles nærværende.

Anuns far har skrevet en usedvanlig vakker og gripende bok om et uvanlig begavet og klokt barn. Her er livsglede og perspektiver som gir mening til sorgen, og en tidløs forståelse av et kort menneskeliv.

Anup Rej:

Anun – en ufullendt symfoni
Kr 198,-

GRØNDAHL OG DREYER